

DRUHÝ SLED (VŠZ)

DIVIZE

ZA ÚTOKU

Vytvořením dostatečně silných a pohyblivých druhých sledů a záloh všeho druhu spolu s udržením jejich trvalé pohotovosti a připravenosti k zasazení má velitel divize za úkolu jistotu, že může rozhodně ovlivnit vývoj bojové situace ve svůj prospěch a rozhodnout tak o výsledku boje. Aby se však tato možnost stala skutečností, musí velitel divize ze značného rozsahu úkolů druhého sledu a záloh vybrat takový úkol, který rozhodně přispěje k úspěchu boje, a zasazení realizovat v optimálním čase, tj. včas. Cílem článku je napomoci svými názory a myšlenkami těm, kteří tento úkol řeší v praxi.

Úkoly druhého sledu (VŠZ)

Úspěšně vést útočný boj znamená trvale zvyšovat tempo útoku a v krátké době stupňovat sílu úderů pluků divize, které dosáhly největšího úspěchu. Narůstání úderné síly může divize docílit jen včasným zasazením druhých sledů a záloh všech stupňů. Z tohoto požadavku vyplývá hlavní úkol druhého sledu, který je **určen k narůstání úsilí a rozvíjení úspěchu prvního sledu**.

Proto jeho zasazení předpokládáme:

— zpravidla na směr hlavního úsilí divize **po splnění bližšího úkolu** prvním sledem divize a spolu s ním **ke splnění dalšího úkolu** nebo (při průlomu zejména vybudované a připravené obrany, při průlomu opevněného prostoru a při násilném přechodu vodní překážky) ke splnění **následujícího a dalšího úkolu**,

— v některých případech (především při průlomu obrany s použitím konvenčních zbraní, kdy jeden z prvosledových pluků má za úkol rozšíření úseku průlomu) ještě **k dokončení splnění bližšího úkolu** divize,

— v obdobné situaci **k rozšíření úseku průlomu**.

V případě neúspěchu pluků prvního sledu divize na směr hlavního úderu je možné i jeho zasazení **na druhém směru**, většinou ke splnění bližšího úkolu a k přenesení hlavního úsilí na druhý směr.

Dovoluje-li situace, může být druhosledový pluk vyslán jako **předsunutý (přepadový) odřad**, nejdříve však po překonání hloubky obrany prvosledových brigád.

Kromě těchto rozhodujících úkolů může být druhý sled určen také k:

- výměně pluků (jeho částí), které ztratily bojeschopnost,
- zničení nepřátelských uskupení, které vede protizteč (nezaměňovat však s odrážáním protizteče!),
- upevnění čar a objektů obsazených v průběhu boje,
- řešení dalších potřebných úkolů, jako je boj s výsadky, aeromobilními jednotkami, zásah ve prospěch důležitých prvků sestavy divize a armády, zvláště raketových útvarů a svazků, PVO, týlu atd.

Část druhého sledu (msp) může být použita rovněž jako **taktický vzdušný výsadek** (zejména do prostoru, kam má druhý sled jako PO vyjít, i když nemůžeme vyloučit ani spojení s jiným plukem divize). Rovněž může být vyslán jeden z jeho praporů (msp, tp) zesílený plukovními prostředky jako **přepadový** nebo **speciální odřad**.

Vševojsková záloha je určena k plnění nepředvídaných úkolů v průběhu boje (charakteristické zejména pro střetný boj nebo boj v operační hloubce) a všech úkolů, které má druhý sled, pokud to síla vyčleněné vševojskové zálohy umožní.

Složení druhého sledu (VŠZ)

Druhý sled se zpravidla skládá z jednoho až dvou pluků, zatímco vševojskovou zálohu určujeme v síle do jednoho pluku. Složení druhého sledu (VŠZ) ovlivňuje požadavek, aby do prvního sledu bylo začleněno tolik sil a prostředků, které zabezpečí splnění úkolu ve stanoveném čase. To znamená, že první sled má prioritu při rozdělování prostředků. Na druhé straně však musí velitel divize zvážit i hloubku obrany, její ženíjní vybudování, členitost a nasycenost jednotkami nepřítel, tzn. faktory, které ovlivňují požadavek na sílu a složení prvního sledu.

Pluky vyzbrojené obrněnými transportéry používáme zpravidla do prvního sledu, a to jak na směr hlavního úderu, tak na druhém směru. Znamená to, že do druhého sledu budeme vyčleňovat především tankový pluk nebo motostřelecký pluk na BVP, pokud z hlediska splnění bojového úkolu nebude nutné jejich použití do prvního sledu na směr hlavního úderu. Po jeho zasazení tak dojde k výraznému zesílení palby a úderu na směr hlavního úderu a ke zvýšení útočného tempa. Např. při průlomu opevněného prostoru bude potřebné vytvořit u divize i podřízených stupňů silné druhé sledy a počítat s jejich postupným zasazováním; první částí ještě před splněním BÚ (divize i pluků), druhé částí (prakticky třetí sled) po splnění bližšího úkolu. Při útoku v operační hloubce může být vzhledem k obvykle slabě vybudované obraně vytvořen první sled z maxima sil a prostředků, aby tak byl zabezpečen silný rozhodující počáteční úder a tím rozhodnuto o výsledku boje. Do druhého sledu (vševojskové zálohy) mohou pak být použity jen minimální počty, především k řešení nepředvídaných situací. Při průlomu připravené obrany nepřítel (útočné pásmo divize bude na spodní hranici obvyklé normy a boj bude veden s použitím jaderných zbraní) mohou být do prvního sledu vyčleněny jen dva pluky. Zbývající pluky je možné použít takto:

- jeden pluk určit jako druhý sled, druhý pluk určit jako vševojskovou zálohu a předpokládat jen možné varianty jeho použití,
- oba pluky určit do druhého sledu a plánovat jejich postupné zasazování k rozšíření průlomu po splnění bližších úkolů pluků a k rozvíjení útoku po

splnění bližšího úkolu divize, k dokončení splnění bližšího úkolu divize (tj. z čáry BÚ pluků) a po splnění bližšího úkolu divize, dále po splnění bližšího a následujícího úkolu divize.

Povinnosti velitelů

Je nutné, aby **velitel pluku** přijal především taková opatření, kterými zabezpečí trvalou vysokou bojeschopnost pluku a okamžité zahájení plnění stanoveného úkolu. Musí být neustále připraven na určený signál (rozkaz), vyvést pluk k zasazení do boje, a to nejen k plnění plánovaných, ale i nepředvídaných úkolů jak celým plukem, tak prapory. Jednotlivé úkoly, které bude pluk plnit, budou charakterizovány především velkým nedostatkem času na velitelskou činnost.

Z hlediska velitele pluku je proto nutné:

- mít připravené rozhodnutí ke všem předpokládaným úkolům i variantám jejich plnění a podle vývoje situace toto rozhodnutí upřesňovat,
- zabezpečit přesun zároveň s velitelským stanovištěm divize (s potřebnými spojovacími prostředky), být v blízkosti velitele divize a vyvíjet maximální úsilí k získání zpráv o situaci a jejím možném vývoji; podle možností mít sebou důstojníky štábu pluku (ZNŠ, ZN, 1–2 styčné důstojníky apod.),
- mít trvalé spojení s plukem a s pomocí náčelníka štábu pevně řídit jeho činnost; informovat náčelníka štábu o získaných zprávách a přijímat opatření, která z toho plynou pro další činnost pluku,
- k odražení nepřátelských úderů ze vzduchu a k zabezpečení plynulého přesunu organizovat aktivní obranu především proti vzdušným výsadekům a různým diverzním skupinám nepřítelů,
- plynule řešit a trvale kontrolovat (s využitím štábu) přijatá opatření bojového zabezpečení jak v prostoru (prostorech) rozmístění, tak během přesunu,
- mít přehled o stavu komunikací, které předpokládá využít k přesunu pluku nebo jako případných objížděk; k překonání terénních překážek a zatarasovaných prostorů připravit včas objížděky, případně náhradní přechody různého druhu; na nebezpečná místa vyslat předem síly a prostředky ke zřízení objížděky nebo náhradního přechodu,
- dbát, aby nedošlo k nahromadění jednotek pluku před terénními překážkami, prostory boření nebo prostorem, který obsadil vzdušný výsadek ev. aeromobilní jednotky nepřítelů.

Velitel divize odpovídá za přijetí všech opatření k zasazení druhého sledu (VŠZ). Při organizování boje určí pluku druhého sledu tyto údaje: možné čáry zasazení do boje a bojové úkoly, osy přesunu, dobu průchodu výchozí čarou, přidělené a podpůrné prostředky při zasazení do boje. Vševojskové záloze stanoví: složení, osy přesunu a směr přemístění. Novým požadavkem je i určení možných úkolů, k jejichž plnění se má připravit.

V průběhu organizace součinnosti je nutné, aby velitel divize upřesnil, za jaké situace předpokládá zasazení pluku z čáry č. 1 (tj. z nejpravděpodobnější čáry) a z čáry zasazení č. 2. Uvede i podmínky, které mohou změnit použití pluku druhého sledu (VŠZ) nebo jeho částí. K těmto variantám řeší všechny další otázky, především však:

- způsob zasazení druhého sledu (VŠZ) do boje na jednotlivých čarách a spolu s tím opatření k organizaci palebného ničení nepřítelů a k ženijnímu zabezpečení,

- způsob postupu pluku druhého sledu (VŠZ) za prvosledovými pluky (zda, kdy a kam se přiblížit k předpokládaným čarám zasazení),
- způsob, jak druhý sled překročí útvary prvního sledu a jejich společnou činnost ke zničení nepřítele a jeho záloh,
- způsoby změn v podřízenosti posilových prostředků.

Kromě toho se pluku druhého sledu budou týkat i další údaje, které vyhlásí velitel divize při organizaci součinnosti. Jde např. o:

- opatření pro přechod k bojové činnosti s použitím jaderných zbraní,
- opatření k obnově bojeschopnosti útvarů a opatření k odstranění následků použití ZHN,
- způsob použití dýmů a aerosolů k maskování bojové sestavy divize,
- způsoby přemísťování míst velení,
- způsoby ničení nepřátelských bitevních vrtulníků a výsadek za letu prostředky divize a pluků,
- udržování spojení mezi spolupůsobícími silami a prostředky,
- možné změny v organizaci součinnosti, k nimž může dojít během boje, a to jak podle úkolů, tak i podle času.

Před zasazením do boje je potřebné, aby velitel divize druhému sledu upřesnil úkol a vševojsovské záloze jej určil.

Velitel divize doplní veliteli pluku druhého sledu poslední informace o nepříteli (vzhledem k tomu, že velitel pluku druhého sledu je od zahájení boje na VS divize a o situaci je průběžně informován) a stručné závěry, které z toho vyplývají, upřesní přidělené posilové prostředky (kdy a kde je převezme), přesně vymezí bojový úkol, stanoví čáru zasazení (může se jednat i o neplánovanou) a dobu jejího dosažení, osy a způsob přesunu, čáry rozvinutí a objasní způsob palebného ničení v úseku, kde bude druhý sled (VŠZ) zasazen. Kromě toho velitel divize (podle potřeby) zabezpečí uvolnění os pro přesun druhého sledu (VŠZ), upřesní způsob součinnosti s útvary prvního sledu a se sousedy, způsob obrany před údery ze vzduchu a doplní potřebná opatření bojového zabezpečení. Uvede i další opatření, která budou zabezpečována ve prospěch pluku štábem divize.

Je vhodné, aby tato činnost velitele divize proběhla z větší části přímo v terénu. V každém případě bude poznamenána nedostatkem času a nebude zde mít místo rozvláčné jednání, ev. řešení podružných problémů.

Rovněž velitel pluku by měl použít obdobné metody. Ještě na VS divize je třeba vydat velitelům praporu předběžné bojové nařízení (nebo náčelníku štábu pokyny pro tato nařízení), upřesnit úkoly a organizovat součinnost přímo v terénu tak, aby potřební funkcionáři své jednotky předjeli.

Pokud bude potřebné vysílat (zasazovat) jen části pluku do boje, zabezpečí velitelskou činnost zástupce velitele pluku. Velitel pluku neopouští VS divize, aby tak mohl osobně řešit plnění rozhodujícího úkolu.

Přesun pluku druhého sledu divize

Předpis uvádí, že „druhý sled divize se přesunuje zpravidla ve vzdálenosti 15–20 km za prapory prvního sledu“. Výklad tohoto článku předpisu nemůže být však takový, že se zahájením zteče a vzdalováním bojových sestav prvosledových praporů budeme pluk druhého sledu přesunovat rychlostí útočících vojsk (1–5 km . h⁻¹) tak, abychom nenarušili vzdálenost 15–20 km od prvního

sledu. V každém případě pluk dodrží tuto vzdálenost při přesunu z hloubky (z výchozího prostoru) do určeného prostoru, aby bylo zabezpečeno optimální rozptýlení divize. V průběhu boje musí respektovat zásadu, že by neměl zůstat za prvními sledy více jak 20 km. Vlastní postup uskuteční minimálním počtem skoků. Poslední vykoná tak, aby velitel divize měl pluk druhého sledu co nejbližší k čáře zasazení a mohl jej tak zasadit v co nejkratším čase. Pluk můžeme přiblížit až na vzdálenost 6–8 km od prvosledových praporů, tj. na obvyklou vzdálenost druhosledových praporů, neboť tyto budou zpravidla již zasazeny a nemůže tak dojít k přehnutí sil a prostředků. Tím velitel divize dosáhne, že doba potřebná k zasazení se podstatně zkrátí.

Ideální by bylo, kdyby pluk mohl setrvat ve stanoveném prostoru až do signálu k zahájení přesunu. Pro tento požadavek hovoří řada důvodů. Prostor rozmístění při zahájení útoku zpravidla vybereme tak, aby pluku umožňoval optimální ochranu, především možnost rozptýlení a využití vlastností terénu. Velitel pluku zde navíc přijímá další opatření (maskování, ženijní úpravu terénu, zákaz rádiového provozu, zákaz spouštění motorů aj.) k tomu, aby nepřítel nezjistil předčasně jeho umístění a měl jen minimální možnost zmařit jeho bojové použití. Velitel divize může organizovat i některá klamná opatření, např. použití koutových odrazečů, a zabránit tak úderům palebných prostředků nepříteli na druhý sled. Jakmile však pluk tento prostor opustí, řadu uvedených výhod ihned ztrácí. Po přesunu do nového, innohdy i méně výhodného prostoru, bude daleko složitější znovu řešit všechna opatření bojového zabezpečení s takovou kvalitou jako v základním prostoru. Tím je nebezpečí zmaření (oddálení) plánovaného použití druhosledového pluku podstatně vyšší.

Vzdálenost k čáře zasazení, kterou musí druhý sled překonat, může být velmi rozdílná. Především ji určuje záměr zasazení pluku — dokončit splnění BÚ divize nebo rozvíjet útok po splnění bližšího úkolu divize. Podstatný rozdíl je v tom, jedná-li se o průlom připravené obrany nebo o rozvíjení útoku v průběhu útočné operace.

Stejně tak čas, kdy bude pluk zasazován, může být velmi rozdílný. Především závisí na době, kterou potřebují prvosledové pluky na splnění úkolu a k vyjítí do stanoveného prostoru zasazení. Zkušenosti ze cvičení potvrzují, že můžeme počítat s těmito údaji:

- hloubka BÚ pluků je 3–5 km a první sledy jej splní za 2–2,5 h,
- hloubka BÚ divize při průlomu je 15–20 km a první sledy jej splní za 5,5–6,5 h; většinou však je hloubka BÚ divize 30–40 km a první sledy jej splní za 8,5–10,5 h.

K tomu můžeme připočítat případné zdržení při odražení protiztečí (divizní 1–2 h, sborové 2–3 h), násilný přechod vodního toku (středně široká řeka 4–6 h) apod. Na druhé straně však tyto protizteče mohou mít za následek dřívější zasazení druhého sledu jak k rozvíjení úspěchu, tak ke zničení tohoto uskupení. Dále je potřebné připočítat hloubku prvosledových praporů, tj. až 3 km, a požadovanou vzdálenost 15–20 km.

První kilometry pluk uskuteční přesun s maximální rychlostí (minimálně však 30 km · h⁻¹), tj. rychlostí smíšených proudů, až po čáru rozvinutí do praporních proudů, kterou volíme na spodní hranici normy (za útoku po přesunu z hloubky ji stanovíme na vzdálenost 12–15 km). Na přesun a další rozvinutí z této čáry až do bojové sestavy, upřesnění úkolů a zasazení pluku je nutné počítat alespoň jednu hodinu. Zrychlení přesunu můžeme dosáhnout tím, že pluk budeme přesunovat již z prostoru rozmístění v praporních proudcích.

Pro přesun pluku druhého sledu a jeho zasazení můžeme na základě uvedených údajů přijmout tyto **závěry**:

— při zasazení pluku v průběhu průlomu připravené obrany nepřítelů po splnění BÚ pluků bude vzdálenost od čáry zasazení asi 25 km a zasazení je možné předpokládat v Č + 2 až 2,5 h. K přesunu a zasazení bude velitel pluku potřebovat 1,5 h, tzn., že přesun je nutné zahájit v Č + 30 min až 1 h. Zasazení uskutečníme **přímo z prostoru rozmístění**,

— při zasazení pluku po splnění BÚ divize je potřebné předpokládat, že vzdálenost od čáry zasazení bude cca 40 km a zasazení uskutečníme v Č + 5,5 až 6,5 h. Pluk přesuneme **třemi skoky**, poslední uskutečníme po úspěšně zahájeném průlomu postavení brigádních záloh. Za výhodných podmínek, např. bude-li vzdálenost kratší jak 40 km, nebo průlom uskutečníme ve vyšším tempu, můžeme počet skoků snížit na dva,

— při zasazení pluku po splnění BÚ divize v obvyklých podmínkách (tj. po splnění následujícího úkolu při průlomu připravené obrany) je nutné předpokládat přesun na vzdálenost asi 55 km a zasazení v Č + 8 až 10,5 h. V tomto případě musíme plánovat čtyři skoky. Ke čtvrtému vydat rozkaz (signál) nejpozději se zahájením boje o postavení divízních záloh. Obdobně i v této variantě můžeme počítat, že přesun omezíme na tři skoky.

Zasazení druhého sledu

Poslední skok uskutečňuje pluk již v předbojových sestavách. S přiblížením k čáře zasazení rozvíjíme prvosledové jednotky do bojové sestavy a za palebné podpory všech prostředků pluk z chodu a rázné útočí na nepřítel. Motoštrelecké roty útočí buď po sesednutí z BVP nebo na bojové technice a plní stanovené úkoly.

Pluk zasazujeme zpravidla do mezer mezi útvary prvního sledu nebo z jejich boků. Tím vyloučíme možnost nahuštění bojové sestavy.

Hlavními způsoby činnosti pluku (zvláště vyzbrojeného BVP) zasazovaného do boje z druhého sledu, jsou smělé údery do boků a týlu nepřítel, dovedné manévrování silami a prostředky a rozhodné rozvíjení úspěchu ve vysokém tempu. Pokud bude pluk zasazován při průlomu připravené obrany k dokončení bližšího úkolu divize nebo k rozšíření úseku průlomu, pak to bude v období palebné podpory zteče prvosledových pluků, která končí průlomem postavení brigádních záloh. V případě, že pluk bude zasazován až po splnění BÚ divize, pak v období palebného doprovodu útočících vojsk bude ve prospěch zasazovaného pluku vedena palebná příprava zteče (hodnotou 1—2 palebných přepadů), která s přechodem do útoku přejde v palebnou podporu zteče. Po jejím ukončení může být útok v hloubce podporován palebným doprovodem útoku. Na palebné ničení nepřítel k zabezpečení zasazení pluku druhého sledu a jeho zteče můžeme kromě toho využít i protitankovou zálohu, pohyblivý odřad zatarasovací a prostředky PVO divize. Nejdůležitější objekty nepřítelů mohou být ničeny i jadernými údery.

Po zasazení druhého sledu do boje pokračují pluky prvního sledu v útoku na upřesněných směrech. To znamená, že velitel divize upřesní při zasazení směry útoku i dalším plukům, případně některý z nich převede do vševojskové zálohy. Pokud toto opatření není reálné, vyčlení do vševojskové zálohy alespoň jeden prapor (druhosledový) a postupně ji rozšiřuje o další jednotky pluku.